

บนยอดพีระมิด

วิศิษฐ์ สติปรีชา*

ในบรรดาสิ่งก่อสร้างที่เกิดโดยฝีมือมนุษย์ พีระมิดเป็นสิ่งก่อสร้างที่มั่นคงที่สุด เนื่องจากดัดแปลงมาจากภูเขาซึ่งเป็นธรรมชาติ มีลักษณะของความคงทนจากฐานที่กว้างและแข็งแรง ถ้าจะเปรียบวิชาการเหมือนพีระมิดก็ดูเหมาะสมดี โดยที่วิชาการต้องการฐานที่แน่น กว้าง และมั่นคง ถ้านึกถึงพีระมิดในอียิปต์ซึ่งมี 4 ด้าน เมื่อยืนอยู่ที่ฐานของพีระมิดด้านใดด้านหนึ่งก็จะมีจุดยอดที่ไม่สามารถมองเห็นได้อีก 3 ด้าน การสำรวจรอบพีระมิดนั้นถึงแม้จะเห็นหมดทุกด้าน แต่ก็ไม่สามารถเห็นทุกอย่างได้ในเวลาเดียวกัน จะมีจุดยอดที่ไม่สามารถจะมองเห็นได้ทุกขณะ นอกเสียจากว่าจะวิ่งรอบพีระมิดนั้นด้วยความเร็วที่สุด (infinite) ซึ่งเป็นไปไม่ได้ วิชาการก็เป็นเช่นเดียวกัน ผู้เชี่ยวชาญศาสตร์แขนงหนึ่งจะมีความรู้ในศาสตร์แขนงอื่นน้อย ในขณะที่วิทยาการก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา การศึกษาวิชาการแขนงต่างๆ อยู่เนื่องเนืองเสมือนการสำรวจรอบ ๆ พีระมิดอยู่เสมอ จึงจำเป็น แต่ถึงกระนั้นก็ดีจุดยอดในขณะใดขณะหนึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากการศึกษานั้นจะกระทำด้วยความเร็วที่สูง infinite ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ อย่างดีที่สุดก็คงจะเป็นการอบรมแขนงวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นครั้งคราว ซึ่งไม่ทำให้ความรู้แตกฉานเท่าไรนัก

การแก้ปัญหาเรื่องจุดยอดในวิชาการน่าจะมองในแนวตั้ง ถ้าเริ่มใต้พีระมิดจากฐานขึ้นไปให้สูง จุดยอดจะน้อยลงทุกขณะ และเมื่อขึ้นถึงยอดพีระมิดจะปราศจากจุดยอดโดยสิ้นเชิงบนยอดตึกสูง ๆ แม้

จะมองเห็นชัดเจนได้กว้างแต่ก็ยังมีจุดยอด ยกเว้นตึกนั้นจะสูง infinite ซึ่งจะขาดความมั่นคง ถ้าเปรียบแขนงของวิชาการเสมือนกับด้านของพีระมิด บนยอดพีระมิดจะเป็นจุดที่วิชาการแขนงต่าง ๆ มาบรรจบกัน เป็นจุดที่ความรู้สูงสุด กว้างไพศาล และไร้ขอบเขต ฉะนั้นวิชาการจะเริ่มต้นที่แขนงใดก็ได้ ถ้าได้ศึกษาให้รู้แจ้งอย่างลึกซึ้ง จุดยอดก็จะแคบลงทุกที เมื่อถึงสุดยอดก็จะสามารถรู้ถึงวิชาการแขนงอื่น ๆ ด้วย

ปัญหามีอยู่ว่าจะไต่พีระมิด ณ จุดใด การไต่พีระมิดจากจุดกลางของฐานจะยากมาก เพราะขาดที่ยึด จุดที่จะไต่คือสันของพีระมิดซึ่งเป็นจุดเชื่อมกันอีกด้านหนึ่ง ฉะนั้นการจะศึกษาหาความรู้ควรประสานกับวิชาการแขนงอื่นเพื่อให้เกิดความคิดกว้างขวาง ความใจแคบในวิชาการจะไม่ทำให้เกิดการเพิ่มพูนซึ่งความรู้ การศึกษาด้านเดียวไม่เกิดความแตกฉานในศาสตร์ สำหรับศาสตร์ที่ต่างกัน จำนวนด้านของพีระมิดก็คงจะต่าง ๆ กันไป ถ้าจะเจนจบศาสตร์ทุกแขนงจะต้องไต่พีระมิดที่มีหลาย ๆ ด้าน ฐานของพีระมิดจะกลายเป็นวงกลมและพีระมิดก็จะเป็นรูปกรวยซึ่งสิ้นและได้ลำบากที่สุด แต่ถ้าสามารถขึ้นไปถึงยอดได้ ก็คงจะเจนจบในศาสตร์ทุกแขนง สามารถหยั่งรู้ดินฟ้ามหาสมุทรเป็นโลกวิทู

ขอจบบทความนี้ด้วย “On top of the world” ซึ่งเป็นเพลงของ Carpenters เป็นอภินิรันทนทานการแต่ผู้อ่านทุกท่าน

* ภาควิชาอาชีววิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย